

Intervenció del president Montilla

INFORME SOCIAL 2017

22 d'octubre de 2018

“Fora una gran injustícia que les principals víctimes de la crisi no gaudissin dels beneficis de la recuperació econòmica”

“la política contra les desigualtats socials no forma part de l’agenda política d’aquest govern. O, si ho voleu, no en forma part de forma prioritària”

“Cap d’aquestes insuficiències pot justificar la marginació de les polítiques socials en l’agenda de prioritats del govern”

“No es pot utilitzar la situació de la privació de llibertat de determinades persones – no desitjada ni desitjable per a molts – com a mecanisme de bloqueig”

[SALUTACIONS]

Presentem el 5è “Informe Social” de la Fundació Campalans.

Aquest informe, com els dels anys anteriors, constitueix un doble toc d’atenció.

En primer lloc, **per contribuir a fer present en el debat polític el gravíssim problema de l’augment de les desigualtats que patim al nostre país** – i a moltes altres societats democràtiques occidentals – que s’expressa de la manera més dramàtica amb les dades referides a la pobresa infantil, algunes de les quals es mostren en aquest Informe. No em pertoca fer a mi el resum del contingut de l’informe, però vull destacar només una observació: ens explica Marga Mari-Klose que, cito, *“Espanya forma part d’un nombrós grup de països on la pobresa infantil es major que la pobresa del conjunt de la població. Catalunya també pertany a aquest grup”*, tanco la cita.

Encara més il·lustratiu: a Catalunya hi ha (segons dades de 2016) uns **348.600 nens i nenes que viuen per sota del llindar de pobresa**. I, tant en menors de 18 anys com en la franja de població d’entre 18 i 64 anys, aquest indicador de desigualtat ha augmentat en aquesta darrera dècada.

Polítiques socials febles, polítiques fiscals poc ambicioses i, molt especialment, polítiques laborals que contribueixen a empitjorar les expectatives. La precarització del mercat de treball, el recurs a les baixes retribucions com a solució a les pèrdues de competitivitat i els retrocessos viscuts en la negociació col·lectiva són elements que ajuden a explicar, en bona mesura, un panorama que cal corregir.

L’augment de la desigualtat i la pèrdua d’oportunitats que comporta és, òbviament, **un problema social**. És un problema de justícia que interpel·la directament als que orientem la nostra acció política vers a una societat més justa i inclusiva.

Fa ja molt de temps que les grans xifres macroeconòmiques del país ens diuen que hem superat la crisi. És cert que l'economia espanyola, i amb ella la catalana, creix. Com és cert, igualment, que seguim tenint problemes estructurals greus als que fer front i que, per això, no podem abaixar la guàrdia.

Però malgrat aquest creixement cal recordar que no podrem considerar superada la crisi si els efectes d'aquesta superació no són perceptibles per a la majoria de la població. Seguim insistint que **fora una gran injustícia que les principals víctimes de la crisi no gaudissin dels beneficis de la recuperació econòmica.**

En aquest sentit, el document que teniu a les mans posa l'accent en la feblesa de les polítiques socials malgrat que l'economia catalana i espanyola creixen a bon ritme. Fa un balanç sobre les iniciatives polítiques en aquests anys de post-crisi i reflexiona sobre temes específics que constitueixen autèntics reptes per a una política social progressista: la situació de les dones, el finançament de l'autogovern, la inversió en matèria d'infància, la situació de la formació professional, el sosteniment de les pensions, l'impacte de la revolució robòtica i digital, les polítiques ambientals i, finalment, la perspectiva d'una política social europea.

Un gravíssim problema social, doncs. Però convé que posem de manifest que és, alhora, **un problema democràtic.**

Si el sistema democràtic no serveix per construir una societat inclusiva, on tothom té dret a la igualtat d'oportunitats, on la posició de cadascú es determina a partir del seu esforç i del seu treball, on ningú queda exclòs dels beneficis de la solidaritat, on la xarxa de protecció assegura que ningú no queda al marge del progrés, ... Si arribem a constatar això, **com es legitima el nostre sistema de democràcia representativa?**

L'augment de les desigualtats, que vol dir que els pobres són més pobres i els rics més rics, és la llavor de les fórmules polítiques basades en el populisme i la demagògia. No ens pot estranyar que aparegui a les nostres societats un sentiment de ràbia, d'indignació i de desconfiança en la política, contra un sistema que a ulls de molta gent – els que han patit la crisi de forma directa – ha propiciat un creixement econòmic que ha beneficiat els que ja tenien una posició de domini i ha agreujat la desigualtat i la corrupció.

La indignació està en la base del creixement d'ofertes polítiques que qüestionen el sistema i que proposen solucions màgiques, certament molt atractives en aquest ambient de desconfiança.

No podem menystenir aquesta amenaça. No és una amenaça per a les nostres expectatives electorals, que també ho és evidentment. És, per damunt de tot, una amenaça per al model de l'Estat del Benestar i la democràcia representativa que hem construït a Europa des del final de la II Guerra Mundial.

És el major perill, avui, de les nostres democràcies, si no som capaços de **refer el contracte social** i garantir que els costos i els beneficis es distribueixen de forma justa entre la totalitat de la ciutadania.

El principal repte contemporani de la socialdemocràcia és proposar les reformes necessàries per fer possible una activitat econòmica sostenible, capaç de generar riquesa i de redistribuir-la

justament, acompanyada d'un model de participació política que aproximi el màxim les decisions a la gent i les faci comprensibles. I fer-ho en un món globalitzat, de sobiranes compartides, en plena revolució digital i amb creixents dificultats per col·locar la política per davant del poder financer.

Hi ha un segon toc d'atenció: el de **posar de manifest l'absència de govern efectiu a casa nostra.**

Hi ha, és obvi, un govern de la Generalitat i un president. I consellers i conselleres. I una administració que, n'estic segur, s'esforça en fer bé la seva feina. Però el fet és que **la política contra les desigualtats socials no forma part de l'agenda política d'aquest govern. O, si ho voleu, no en forma part de forma prioritària.**

No poso en dubte la legitimitat de tot govern de defensar les seves posicions polítiques i ideològiques, de fer accions de comunicació i d'actuar en el terreny de les idees i els continguts més programàtics. Però si un govern només fa això, desatén la seva principal funció: la de treballar en els afers del dia a dia que ajuden els ciutadans i les ciutadanes a resoldre els problemes que tenen al davant.

Ara bé, de la mateixa manera que defenso la legitimitat de l'actual govern de la Generalitat, i de la majoria parlamentària que el sustenta, per defensar el seu projecte polític, entenc que és igualment legítim criticar la seva orientació.

En aquest sentit vull dir que crec que **no és lícit proclamar als quatre vents la defensa d'un ideal democràtic i alhora actuar al marge de les lleis que fan possible la democràcia.** No és tampoc admissible pretendre que la Catalunya tota, "el poble", clama per la llibertat i aquesta llibertat només s'assoleix amb la secessió. **Llibertat i democràcia són anhels de tots.** Són també el fruits de molts anys d'esforços i sacrificis, **no ho oblidem ni ho desacreditem amb afirmacions retòriques que falsegen la nostra història.** Trobo ofensiu, per a tants que van sacrificar la seva vida i el seu benestar, comparar l'actual sistema polític i social espanyol amb els colpistes que van acabar amb l'experiència democràtica de la II República i van imposar la llarga dictadura franquista.

Doncs bé, la Generalitat de Catalunya disposa de competències i de recursos per actuar. No poso en dubte les insuficiències que puguin existir. N'hi ha, certament, com hem posat de manifest reiteradament.

N'esmento, un cop més, algunes: El finançament del nostre autogovern, malgrat que ha millorat, segueix necessitant reformes per garantir un repartiment més just i equitatiu dels recursos fiscals a tots el territoris. L'autonomia fiscal en el terreny dels ingressos també ha de millorar. L'exercici de les competències atribuïdes per l'Estatut ha de guanyar en nitidesa i seguretat. La capacitat de participar en la definició de les polítiques comunes a tot l'Estat ha de ser una realitat facilitada pels instruments de cooperació propis d'un Estat de característiques federals.

Però cap d'aquestes insuficiències pot justificar la marginació de les polítiques socials en l'agenda de prioritats del govern.

Hi ha, i no és menor, un canvi en relació a la presentació de l'informe de l'any passat. El govern d'Espanya ha canviat de signe. I les primeres decisions adoptades apunten a una voluntat clara de treballar per a la recuperació de les polítiques socials a Espanya i a Catalunya.

En aquest sentit, els Pressupostos Generals de l'Estat proposats pel president Sánchez són una nova finestra d'oportunitat que Catalunya no pot deixar passar.

No puc creure, més enllà de declaracions retòriques que serveixen per consum intern dels fidels, que ERC i el PdcCat facin impossible la seva aprovació al Congrés dels Diputats. Estic segur que s'alçaran veus responsables que entenguin que no es pot utilitzar la situació de la privació de llibertat de determinades persones – no desitjada ni desitjable per a molts – com a mecanisme de bloqueig.

Ni que es pugui posar en perill, així, una via de diàleg que ens dugui a un nou escenari de negociació i pacte sobre la manera de reforçar el nostre autogovern amb les reformes constitucionals necessàries per fer-ho possible.

Així doncs, i acabo, amb l'informe social 2017 de la Fundació Campalans volem fer un doble toc d'atenció: col·locar en el debat polític l'agenda social i advertir de la necessitat de que el govern de Catalunya governi i no circumscriui la seva feina només a la proclama i la declamació.

Tant de bo aquest informe contribueixi a un coneixement més profund, rigorós i crític de la pobresa a Catalunya, de les seves característiques complexes i de les polítiques públiques necessàries per a la seva progressiva eliminació. Agraïxo, per això, les persones que l'han fet possible. En primer lloc, Eva Granados, coordinadora de l'informe, i els autors i autores que hi han participat: Raül Moreno, Leire Pajín, David Fuentes, Montserrat Colldeforns, Marga Marí Klose, Emili Palacios, Montse Ros, Jordi García Brustenga, Bàrbara Pons, Carolina Homar i Saray Espejo.

Moltes gràcies per la vostra atenció.

José Montilla

President de la Fundació Campalans